

Nasjonalt bibliotekstrategi

avdelingsdirektør Svein Arne Tinnesand 10.03.2020

Nasjonalbiblioteket – vår felles hukommelse

- Nasjonalbiblioteket har som oppgave å sikre avlevering og bevaring av publisert materiale fra alle publiseringsplattformer og gjennom dette være en viktig kilde til kunnskap om Norge og norske forhold.
- Ved å tilgjengeliggjøre og formidle kulturarven skal Nasjonalbiblioteket både være kilde til forskning, læring og språkutvikling og bidra til å skape identitet og tilhørighet.
- Nasjonalbiblioteket skal bidra til å utvikle moderne og relevante norske bibliotek.

Nasjonalbiblioteket

 Nasjonalbiblioteket

Har vært ca. 450 medarbeidere fordelt 50/50 med ca. 450 mill. i årlig budsjett. Store endringer i løpet av kommende år.

Mo i Rana

- Sikringsmagasin
- Digitalisering
- Depotbibliotek

Oslo

- Publikumsrettet virksomhet
- Forskning
- Sekretariat

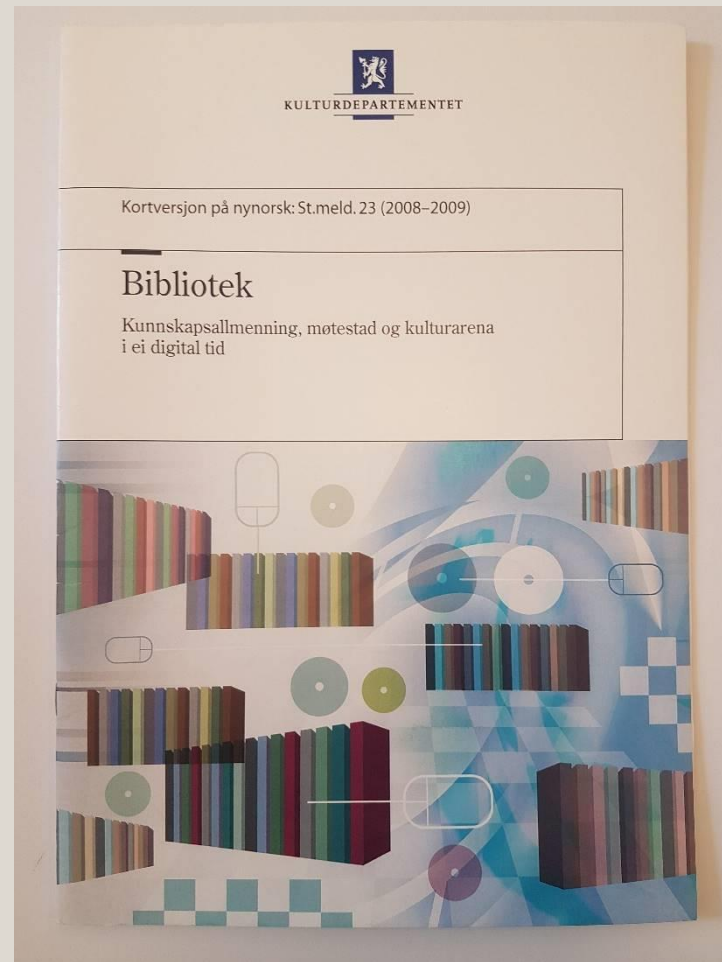

Nasjonalbibliotekets oppdrag

Regjeringen la i september 2019 fram Nasjonal bibliotekstrategi 2020-2023. Strategien beskriver hvordan staten best kan bidra til en god utvikling av bibliotekene og inspirere kommunene til egen satsing. Strategien gjelder for et samlet bibliotekfelt og legger vekt på at bibliotekene skal styrkes som en del av grunnstammen i demokratiet. Folkebibliotek, skolebibliotek og fag- og forskningsbibliotek skal i strategiperioden utvikle seg som relevante og viktige institusjoner for å bidra til folkeopplysning og dannelse i befolkningen. Det legges fram konkrete tiltak langs tre hovedlinjer som sammen vil bidra til å oppnå målet: 1) aktiv formidling, 2) samarbeid og utvikling og 3) infrastruktur.

Nasjonalbiblioteket har et hovedansvar for oppfølging av bibliotekstrategien.

Nasjonal bibliotekpolitikk

Nedgang i bibliotekbruken

Undersøkelse om bibliotekbruk 2015

Rundt 40 prosent av oss har besøkt et folkebibliotek i løpet av det siste året, en nedgang på rundt 10 prosentpoeng fra 2005. Nedgangen er spesielt stor blant de mellom 16 og 44 år, mens de yngste og de eldste bruker biblioteket omtrent som før.

Bibliotekstrategi 2015 – 2018

Fire hovedområder – 23 tiltak

1. Nasjonalbibliotekets rolle som utvikler
2. Bibliotekutvikling med prosjekt- og utviklingsmidler
3. Digitalt innhold m.m.
4. Felles infrastruktur

Statsbudsjettet 2019

Departementet vil sette i gang arbeidet med en ny nasjonal bibliotekstrategi 2020–2023. Det er behov for en videreføring av og videreutvikling av tiltakene som ble satt i verk med gjeldende bibliotekstrategi. Tema vil være statens ansvar og oppgaver for utvikling av folkebiblioteksektoren, der en evaluering av gjeldende strategi vil danne grunnlaget for videre tiltak, sammen med innspill fra biblioteksektoren og andre relevante aktører.

Tre undersøkelser:

1. Befolkningsundersøkelse

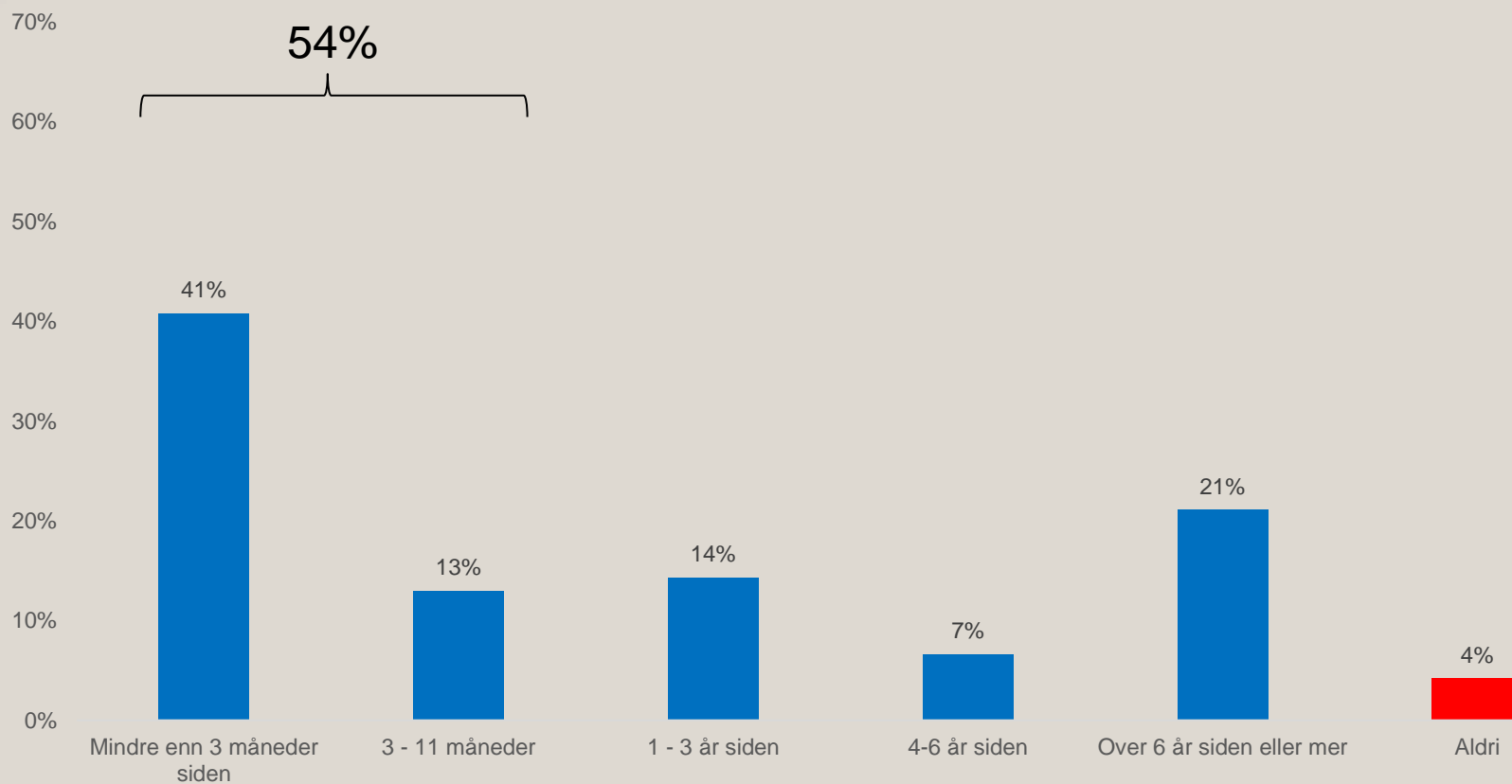
2. Bibliotekundersøkelse

3. Dybdeintervju

1 av 2 har besøkt et folkebibliotek siste året

Hvor lenge siden er det siden du sist besøkte et folkebibliotek?

N=1000

Målsetting nådd med utviklingsprosjekter og utvikling av bibliotek som arena

Vi ber deg ta stilling til hvor enig eller uenig du er i følgende påstander:

N=234

Vi er svært fornøyd med måten NB har jobbet på siden gjeldende strategi ble lagt fram.

Sammen med prosjektmidlene har strategien vært med å skape en ny giv i bibliotekfeltet.

I vårt fylke opplever vi at viljen til å inngå i fellesløsninger og forpliktende samarbeid er vesentlig større blant bibliotekene nå enn den var noen år tilbake, og vi tror at den nasjonale bibliotekstrategien har vært en avgjørende faktor for denne utviklingen.

Bedre utlånsordning for lydbøker som e-bøker må på plass.

Veldig fornøyd med Nasjonalbibliotek slik det har utviklet seg. Fortsett den gode jobben dere gjør. Lykke til med den nye strategien.

Arbeidet med bibliotekstrategien

Det er etablert en arbeidsgruppe med representanter fra KUD og Nasjonalbiblioteket, som skal utforme forslag til bibliotekstrategi. Kunnskapsdepartementet bidrar i arbeidet.

Det er også etablert en referansegruppe:

Aksjon skolebibliotek, Bibliotekarforbundet, Bibliotekarutdanningen/ OsloMet, Foreningen !Les, Forfatterforeningen, Forleggerforeningen, Fylkesbiblioteksjefskollegiet, KS, Leser søker Bok, Norsk Bibliotekforening, Norsk kulturråd, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek, Oslofjordbibliotekene, Storbybibliotekene, Systemleverandørgruppen, UHR-B, Unit, Utdanningsdirektoratet

Arbeidet med bibliotekstrategien

Våren 2019 arrangerte UHR-B eget innspillseminar:

Fagbibliotek i Nasjonal bibliotekstrategi 2020-2023

- Representant fra *Sekretariatet for Nasjonal bibliotekstrategi*
- Korte innlegg v/assisterende bibliotekdirektør Håvard Kolle Riis, UiO biblioteksjef Timo Brøyn, HiM avdelingsdirektør Geir Arne Rosvoll, NMBU

Dette seminaret resulterte i et tre siders innspill til strategiarbeidet fra UHR

2 departement og 3 statsråder

... og en nasjonalbibliotekar

Nasjonal bibliotekstrategi 2020 - 2023

Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet går sammen om en felles satsing for å styrke norske bibliotek. I strategien Rom for demokrati og dannelse legges det vekt på bibliotekenes viktige rolle som arena for kunnskap, dannelse og kritisk tenkning.

Nasjonal bibliotekstrategi 2020 – 2023

- Rom for demokrati og dannelse

Bibliotek, folkeopplysning og dannelse

Gjennom denne strategien vil regjeringen bidra til å utvikle bibliotekene som synlige institusjoner i kommuner, skoler og læringsinstitusjoner. Det er et mål at bibliotekene skal nå nye brukere med litteratur og lesing , legge til rette for kunnskapsformidling og at bibliotekenes digitale samlinger skal økes.

Regjeringens bibliotekpolitikk

- Satsingen på bibliotekene er viktig for å nå regjeringens mål på flere områder. Dette omtales i flere stortingsmeldinger og i pågående arbeider med meldinger og strategier.
- Dataspillstrategi
- Frivillighetsmelding
- Barne- og ungdomskulturmelding
- Språkopplæring, fagfornyelsen
- Digitalisering av offentlig sektor

Regjeringens bibliotekpolitikk

Regjeringens politikk for høyere utdanning og forskning legger overordnede føringer på bibliotek i høyere utdanning. Særlig relevant er Meld. St. 4 (2018–2019) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019–2028, Meld. St. 16 (2016–2017) Kultur for kvalitet i høyere utdanning og Meld. St. 25 (2016–2017) Humaniora i Norge. I 2017 la Kunnskapsdepartementet frem Strategi for digitalisering i høyere utdanning og forskning 2017–2021, Nasjonal strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata og Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler. Disse følges opp gjennom ulike tiltak i strategien som også berører bibliotek i høyere utdanning.

Nasjonal bibliotekstrategi 2020 - 2023

For strategiperioden 2020–2023 er målet å videreutvikle bibliotekene som relevante og viktige kunnskapsinstitusjoner som skal bidra til folkeopplysning og dannelse for befolkningen. Regjeringen legger frem konkrete tiltak langs tre hovedlinjer som sammen skal bidra til å oppnå målet:

1. Formidling
2. Samarbeid og utvikling
3. Infrastruktur

Nasjonal bibliotekstrategi 2020 - 2023

1. Formidling

For å styrke bibliotekenes formidling av mangfoldet i bibliotekenes samlinger og kvalitetssikrede kilder, vil Nasjonalbiblioteket lyse ut en andel av prosjekt- og utviklingsmidlene til formidlingsprosjekter. Det er i første rekke folke- og fylkesbibliotekene som kan søke på disse midlene.

Nasjonal bibliotekstrategi 2020 - 2023

2. Samarbeid og utvikling

Nasjonalbiblioteket lyse ut midler for å styrke samarbeid mellom bibliotekene og til nyskapende utviklingsprosjekter. Dette vil bidra til å åpne samlingene og til bedre ressursutnyttelse mellom de forskjellige bibliotektypene.

Nasjonal bibliotekstrategi 2020 - 2023

- Nasjonalbiblioteket vil lyse ut prosjekt- og utviklingsmidler for å stimulere til:
 - » Nye måter å samarbeide på
 - » Økt samarbeid mellom folkebibliotek og bibliotek i høyere utdanning om formidling
- Nasjonalbiblioteket vil ta initiativ til en evaluering av hvilken effekt utviklingsmidlene har hatt for bibliotek i høyere utdanning.

Nasjonal bibliotekstrategi 2020 - 2023

3. Infrastruktur

Nasjonalbibliotekets ansvar for fellestjenester, som del av den nasjonale infrastrukturen, styrkes ytterligere. Målet er å frigjøre ressurser i bibliotekene slik at disse kan brukes til publikumsrettet arbeid.

Nasjonal bibliotekstrategi 2020 - 2023

- Nasjonalbiblioteket skal, i samarbeid med Unit og høyere utdanningsinstitusjonene, bidra til å sikre tilgang til de store trykte utenlandske tidsskriftsamlingene som finnes i norske bibliotek i høyere utdanning.
- Nasjonalbiblioteket skal, i samarbeid med Unit og høyere utdanningsinstitusjonene, sikre bevaring og tilgang til dokument og metadata som inngår i Nasjonalt vitenarkiv.
- Nasjonalbiblioteket skal i samarbeid med Unit etablere en nasjonal metadatabrønn som sikrer én autorisert kilde til metadata for norske bibliotek, og som muliggjør gjenbruk av metadata både mellom bibliotekene og mellom bibliotekene og andre aktører.
- Nasjonalbiblioteket skal i samarbeid med Unit bidra til at Felles autoritetsregister blir implementert i de ulike biblioteksystemene i Norge, og utvides til å inkludere flere autoritetstyper.

Nasjonal bibliotekstrategi

Bibliotekene er demokratihus. Fra Nasjonalbiblioteket til folkebibliotek, skolebibliotek og fag- og forskningsbibliotek. Sammen utgjør disse viktig demokratisk infrastruktur og er en grunnstamme i demokratiet. Det er grunnen til at Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet legger frem den nye, nasjonale bibliotekstrategien sammen.

Takk for meg!

Nettsted:

bibliotekutvikling.no

E-post:

**Sekretariat for
bibliotekutvikling**

sbu@nb.no

